

"Tuhkatriinu" tulekul

"Tuhkatriinu" muinasjutt – kes seda ei tunnaks! Sellest teemast on inspiratsiooni saanud balletistik, teater, film, muusika. Mitu ooperit ja balletti on sündinud "Tuhkatriinu" ainetel. Ballettide seas on ilmselt populaarseim Sergei Prokofjevi poolt 1941. aastal loodud, mida on lavale toodud väga erinevates versioonides. Prokofjevi geniaalsus seisneb selles, et ta suutis ennast lahti raputada algstsenariumi vanamoodsast – pompoosest balletietenduse käsitusest. Sündis suur muusika, mida on võimalik mitmeti interpreteerida. Seda on tehtud meil Eestiski. Estonia tutvus Prokofjevi ballettmuinasjutuga 1965. aastal. See sai Mai Murdmaa esmakokkupuuteks suure balletiga, dirigendiks oli Neeme Järvi. 1979. aastal tuli "Tuhkatriinu" välja Tallinna balletikooli ja Estonia ühistöona (koreograafia Enn Suvelt). Tuhkatriinudena avasid tookord oma ande Kaie Kõrb ja Tatjana Voronina.

Nüüd on kütkestav – fantastiline, võluvate ironilise – grotesksete lõikudega emotsionaalselt jõuline muusika taas inspireerinud Murdmaa fantaasiat. Ja taas on üks Tuhkatriinudest Kaie Kõrb:

"Eelmist ja praegust" Tuhkatrii-

nut" pole võimalik võrrelda. Nad on nii erinevad. Enn Suvel oli täielik muinasjutt, mis meile kõigile ju lapsepõlvest tuttav. Too oli eelkõige lasteetendus. Ka laval nägime palju lapsi, siin said balletiõpilased kunstnik Eldor Renteri loodud maailmas lavapraktikat. Lavastus läks õige menukalt.

Murdmaa "Tuhkatriinu" pole muinasjutt, tuleb hoopis teistsugune lahendus. Ballettmeister näeb seda materjali tänase inimese pilguga, milles filosoofilist sügavust – seda just eriti I ja III vaatuses, kus kostüümidki kaasaegsemad. Milline mina I vaatuses välja näen, sellest ei räägiks. Las see jääb üllatuseks! Eks vaatame, mis vaataja arvab! Muide, see kaasajastamine pole sugugi kunstlik. Näeme ju iga päev enda ümber neid võõrasemasid oma tütardega, kes kõike endale krahmata tahavad. Kohatame tuttavaid tegelasi. Haldja asemele on Murdmaa toonud Tuhkatriinu ema vaimu. Siit tuleb etendus inimlikku soojust. Mõned asjad selles lavastuses on väga omapäraselt lahendatud. II vaatus aga on küll nagu ball muinasjutust – uhked kostüümid ja parukad (kunstnik Riina Vanhanen). Tuhkatriinu on siiski siingi teistest erinev. Eriti teistsugune balleti varasemate versioonidega võrreldes

Nii tantsiti "Tuhkatriinut" lavaproovides.

VAMBOLA SALUPUU foto

on III vaatus, kus Prints otsib koos sõpradega kaotatud kinga omaniku. Ta kaotab eri episoodides küll oma sõbrad – nood ei suuda teekonnal kiusatustele vastu panna –, aga leiab siiski otsitava.

Koreograafia on põhiliselt klassikalise tantsu baasil, välja arvatud puukingades Tuhkatriinu I vaatuses. Huvitav on seda tööd teha. Alguses oli ehk kõhklus, et kuidas säärasesse lahendusse suhtuda, aga nüüd ei kujuta enam teistmoodi ettegi. Vaatame, kuidas publik selle vastu võtab! Arvan, et lahendus on põnev."

Tantsijatel on "Tuhkatriinus" palju tantsida, mitmes osas on rakendatud koguni neli koosseisu. Lisaks Kõrbile on Tuhkatriinud veel Tatjana Voronina, Kati Ivaste ja Inna Sõrmus. Prints rollis saab näha Viesturs Jansonsit, esimest hooaega Estonias tantsivaid Stanislav Jermakovi ja Artur Lille, aga ka juba ballettmeistrina katsetanud Dmitri Harchenkot. Võimukat Võõrasema kehastavad Tatjana Kilgas, Kaie Kasetalu ja üllatuslikult ka Raivo Ilmsalu, kes sellel hooajal on silma paistnud don Quijotena. Tema tütreid (Tuhkatriinu

võõrasõed) on Tiina Kripsaar, Maigret Mägi, Hedi Pundonen, Olga Rjabikova jt. Ema vaimu kehastavad Katrin Kivimägi, Jane Raidma, Lemme Järvi. Meestantsijad saavad ennast välja tantsida Prints sõpradena, naised aastaegade variatsioonides. Dirigeerivad Jüri Alperen, Andres Heinapuu ja Norman Illis Reintamm. Etendust ja kogu "Tuhkatriinu" projekti juhib Jüri Kruus:

"Minu ülesandeks on jälgida, et igas sektoris läheks töö seisakute ta. Probleeme ei tohiks praegu olla, oleme tegutsenud tõrgeteta – kõike juba laval proovinud, ideed realiseeruvad.

Muljed koreograafiapoolelt on järgmised. Murdmaa on minu jaoks suur kunstnik, kes läbinisti clab muusikas ja tantsus. See aitab tublisti kaasa ühe ilusa lavatoose taassünnile. Peame olema õnnelikud, et meil on niisugune koreograaf. Murdmaa köidab eelkõige oma professionaalsusega, oma andega. Tunnetan, et see annab minu legi palju juurde. Ka tantsijate koosseisud tulevad tugevad: need on sobivad tantsijad sobivates osades. Kõik peaks nagu klappima. Isegi reklaam. Afišid on juba mõnda aega üleval, lavastaja on andnud mitu intervjuud. Sobiv eelhääletus on olemas."

HEINO AASSALU